Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXII Ч. 52. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 18-го БЕРЕЗНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 18, 1954. No. 52. VOL. LXII.

ДЕМОКРАТИ ВІДПОВІДАЮТЬ АЙЗЕНГАВЕРОВІ

РЕЙБЕРН ТВЕРДИТЬ, ЩО ПРЕЗИДЕНТ ЗНИЖУЄ ПОДАТКИ БАГАЧАМ; ДЖОРДЖ СТВЕРДЖУЄ, ЩО РОБІТНИКИ ПЛАТЯТЬ БІЛЬШЕ НА СОЦІЯЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ; КУПЕР ПРОТИ ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКІВ ВІД ДИВІДЕНД

Вашингтон.—Три демократичні провідники відповідали президентові Айзенгаверові на його оборону урядового податкового закону. Провідник демократичної меншости в Палаті Репрезентантів Сем Рейберн заявив у своїй промові через радіо й телевізію, що Айзенгавер відновляє давню філософію Александра Гемілтона, який хотів помагати при зменшуванні податків тим людям, які багато заробляють. Він казав, що якби прийняли теперішній урядовий податковий законопроєкт, то коло 1960 року виявилося б, що 20 відсотків багатих податків заробила б на податковій знижці шість разів більше, як 80 відсотків податковців, що заробляють менше, як 5,000 долярів річно. Зменшення податків від дивіденд дасть податкову полегшу тільки шістьом родинам на всіх 1,000 родин. Далі Рейберн твердив, що Демократична Партія має свою тривку філософію, яка є чесна й справедлива для всіх податковців, багатих і бідних, і яка добра для економіки країни. Республіканці, казав він, не йдуть за філософією А. Лінколна, який домагався справедливости для всіх. Сенатор Волтер Ф. Джордж підкреслював у своїй промові, що широкі кола податковців вже обтяжені тим, що від 1 січня цього року мусять платити більші ставки на соціяльне забезпечення, які з 1.5 відсотка підвищено на 2 відсотки. Це підвищення ставок на соціяльне забезпечення збільшило видатки робітників на 6 до 7 долярів місячно. Конґресмен Дж. Купер виступив проти зменшення податків від дивіденд. Він казав, що родина з чотирьох осіб, яка живе з дивіденд — заплатила б тільки 110 долярів податку, а робітник, який працює, і має таке саме число членів родини і заробляє таку саму суму — це значить 4,000 долярів річно — мусить платити податків два рази більше, — отже 240 долярів. Купер сміявся з твердження республіканців про подвійне оподаткування від дивіденд, бо, казав він, багато разів платиться подвійні податки від деяких товарів і ніхто на це не нарікав.

Економіст передбачає збільшення продукції аж після 1956 року

Ню Йорк Н. Й. — Президент Економетричного Інституту д-р С. Ф. Рус заявив, що збільшення продукції промислових товарів у ЗДА почнеться аж після 1954 року. Промислова продукція, сказав він, осягнула свій вершок в 1953 році, коли її позначувано числом 134 (в порівнянні з передвоєнною продукцією, позначуваною числом 100). В 1955 році ця продукція обнизиться до 125, а в 1956 — до 120. Але після 1956 року вона знову почне підноситися. Продукція тривалих споживчих товарів також обнизиться в порівнанні з 1953 роком, бо населення вже заспокоїло свої недостачі, спричинені війною, коли вся продукція була звернена на оборону країни. Кредитові умови, сказав Рус, будуть легкі, а заробітна платня і ціни ті самі, бо вони вже майже заморожені.

Чим більше курити — тим більша небезпека захворіти на пістряка легенів

Олбані, Н. Й. — Помічник комісара медичної служби в стейтовому відділі здоров'я, д-р Мортон Л. Левін у статті, надрукованій в „Журналі Стейтового Медичного Товариства" твердить, що чим більше хто курить, тим більша для нього небезпека занедужати на пістряка (рака) легенів. Він пише, що немає безпосереднього доказу, що курення тютюну спричиняє пістряка легенів, але дотеперішній досвід переконує, що курення — одна із причин цієї недуги. „Люди, які викурюють пачку чи більше цигарок денно, наражені в десять разів більше на недугу пістряка легенів, ніж ті особи, які зовсім не курять". Особи, які викурюють денно менше як одну пачку цигарок — в п'ять разів більше наражені на цю недугу як некурці, а особи, які курять люльки і цигари — тільки в три рази більше. Д-р Левін твердить, що впродовж 20 років (від 1930 до 1950) в Нюйоркському стейті смертність від пістряка легенів зросла на 385 відсотків серед чоловіків і на 68 відсотків серед жінок.

В АМЕРИЦІ

● **Конґресмен Джордж Г. Фаллон**, один із п'ятьох конґресменів, поранених під час атентату порторіканців, вже видужав і повернувся до праці в Конґресі. Конґресмен Кліффорд Дейвіс також має незабаром залишити шпиталь.

● **Ґватемальського конґресмена** Гектора Хереза Монтальво пробив ножем невідомий злочинець. Він був членом партії Революційної Акції, з якої його недавно виключено за недисциплінованість.

● **Жінку американського вояка**, який одружився був в Англії під час війни, мають депортувати як комуністку. Її адвокат заявив, що вона погоджується на депортацію, і то своїм власним коштом, але просить дозволу залишитися в цій країні ще один місяць.

● **Накручений за відомою повістю „Звідси до вічности" кінофільм**, критики визнали за найкращий американський фільм, випродукований в минулому році в ЗДА. Між десятьма визнаними в ЗДА як найкращі фільмами єдиний закордонний фільм англійської продукції „Жорстоке море" зайняв десяте місце.

● **У містечку Сінамін Тавншип** було три поліцисти, але в автовій катастрофі двох поранено, а авто, яким вони їхали, ушкоджено, і поліційна сила зменшилася на дві третини. Тепер пильнує порядку на вулицях один поліцист, їздячи своїм приватним автом.

● **Палата Репрезентантів** прийняла закон про те, щоб змінити назву „Дня перемир'я" на „День ветерана". Правнича Комісія підкреслила, що після перемир'я, укладеного 11 листопада 1918 року, ЗДА мусіли провадити вже дві війни. Цей закон мають ухвалити ще в Сенаті.

● **У баптистській Церкві** Мавнт Табор останньої неділі пастор Обадіяг Джовнес виголосив свою першу проповідь після того, як виявив, що довший час, в порозумінні з ФБІ, був членом комуністичної партії. Минулого року його, як комуніста, викинули з допомогового товариства баптистських пасторів. Він заявив, що допомагав ФБІ тому, бо „комуністи не вірять в Бога і не шанують правопорядку".

● **В останньому тижні у Ню Йорку** число осіб, вбитих в автових катастрофах зменшилося на 8, становлячи 6 смертних випадків, а в минулому році в цьому самому тижні на вулицях Ню Йорку вбито було 14 осіб. Зате на дві особи збільшилося число ушкоджених: минулого року — 829, а в цьому році — 831.

● **В Форті Гуд** у стейті Тексас організується нову панцерну дивізію, яка буде частиною крайової резерви. Формування цієї дивізії закінчиться на прикінці вересня. Нова дивізія матиме 14,756 старшин і вояків, — трохи менше від нормального стану дивізій ЗДА.

Мундт переслухуватиме МекКарті

Вашингтон. — На засіданні Сенатської Слідчої Підкомісії сенатор Джозеф Р. МекКарті заявив, що він перевірив усі обвинувачення представників армії і прийшов до висновку, що його помічник Рой М. Кон невинен. МекКарті твердить, що Кон не вживав погроз, щоб здобути протекцію для бувшого співробітника слідчої підкомісії Шайна, який тепер служить в армії. На цьому засіданні головував сенатор Карл Е. Мундт, хоч МекКарті застеріг собі право голосу і право ставлення запитів. МекКарті зажадав не покликувати жадних свідків, крім Кона. Інші сенатори не погоджуються з МекКарті, і домагаються, щоб справу Кона вирішила якась інша комісія, а не ця, головою якої є МекКарті. Демократичний сенатор Джан Л. МекКлін домагається, щоб в цій справі були покликані ще й інші свідки. Після тригодинної дискусії однодушно вирішено перепровадити переслухання в справі Кона під проводом сен. Карла Мундта. Ці переслухання відбудуться найближчого тижня, коли наймуть окремих урядовців, які заступлять Кона та його помічників. Свідки зізнаватимуть під присягою і то на публічній сесії.

4,500 осіб хотіли бути на обіді, щоб послухати МекКарті

Шікаґо. — Ірляндське Братство св. Петрика в Шікаґо, 17 березня влаштувало традиційний спільний обід на честь свого патрона. На цьому обіді хотіли бути присутніми аж 4,500 осіб, хоч місця було тільки на 1,500. Члени цього братства заявляють, що така маса людей бажала бути учасниками обіду тому, що на ньому гостем - промовцем мав бути сенатор МекКарті. Одначе голова Крайового Демократичного Комітету Стіфен А. Мічелл відмовився брати в цьому обіді участь саме з тої причини, що на ньому мав бути сенатор з Висконсину. МекКарті промовляв про комунізм і ірляндський народ, хоч, як заявив голова братства Джан Дж. Келлі, „в Ірляндії немає комуністичної партії, бо ірляндці не хочуть до неї належати".

Голова американських ветеранів вимагає поставити комуністичну партію поза законом

Петерсон, Н. Дж. — Вейн В. Ричард, крайовий командант Ветеранів Закордонних Воєн, домагається, щоб Конґрес „поставив поза законом комуністичну партію". Промовляючи на зборах міських, громадських і ветеранських провідників у готелі Александра Гемілтона, він заявив, що внутрішній комунізм являє для країни більшу небезпеку, ніж чужинні комуністи. „Нарід, сказав Ричардс, тепер більше свідомий комуністичної небезпеки, як будь-коли, і вага цих настроїв народу зможе легко знайти відгук у позитивній ухвалі Конґресу поставити комуністичний рух поза законом, чого ветерани закордонних воєн домагаються від 1926 року". Ричард відчитав депешу, яку він вислав до сенатора Солтонстолла, голови Сенатської Комісії Збройних Сил, в якій домагається, щоб тих ветеранів, яких визнано за підривні особи, позбавлювано всіх допомог, що ними користуються ветерани з почестю звільнені з військової служби.

Пропонують знизити ціну на масло до 57 центів за фунт

Вашингтон. — Р. Г. Фарр — представник Американського Інституту Масла, пропонує, щоб Конґрес уповноважив Корпорацію Коммодиті Кредіт фінансувати 15-центове зниження ціни за фунт масла. Інший представник заявив, що ця корпорація має на своїх складах 301,000,000 фунтів масла і більше як 503,000,000 фунтів спорошкованого молока. 15-центова знижка ціни за фунт масла разом із 8-центовою знижкою, запляновано на 1 квітня ц. р., дала б знижку на 23 центи і фунт масла коштував би не 80, а 57 центів.

УКРАЇНСЬКИЙ ВОЯЦЬКИЙ ХОР В АМЕРИКАНСЬКІЙ АРМІЇ

Форт Брег, Н. Каролайна. — Група вояків українського походження в цьому вишкільному центрі створила український хор, який тепер з успіхом виступає не тільки серед вояків, але й серед місцевого громадянства. „Ди Фаствил Обсервер" з 11-го березня ц. р. подав на цю тему таку вістку: „Українську хорову групу, яка недавно розважала під час обіду членів місцевої Торговельної Палати, запрошено співати в клюбі Ексчейндж у найближчий четвер... Хорова група зложена з 13 вояків 525-го військового розвідчого з'єднання. Всі вони походять з України. Дириґує ними капраль Осип Кібала... Хоч ці вояки практикують тільки від недавнього часу, вони успішно виконали програму українських народних пісень під час обіду військово-цивільного зв'язку у форті минулого місяця..." Та сама газета надрукувала раніше прихильну рецензію про виступ цієї української хорової групи в американській армії в Ексчейндж клюбі. Один з членів тієї групи, капраль Атанас Кобрин, в листі до „Свободи" м. ін. пише: „...Коли в так званих столицях наші панове дозволяють собі робити по два або й по більше святкувань з тої самої нагоди, в той самий день і в тій самій годині, ми тут, не політики, тільки звичайні собі вояки, можемо спромогтися лише час від часу на маленький виступ, як цей, про який згадка в „Обсервері".

Атомова бомба — це ще не все — каже Радфорд

Вашингтон. — Голова Об'єднаних Шефів Штабу, адмірал Артур В. Радфорд заявив на Сенатській Військовій Підкомісії, що нова оборонна програма президента Айзенгавера — це не значить розвиток летунства, при допомозі якого можна б негайно відплатити ворогові після його атаки. „Наше плянування, казав адм.. Радорд, аж ніяк не утотожнюється з думкою про тільки масову атомову відплату, але воно означає бути готовим на всі випадки, які виникнуть у зв'язку з обороною країни. Радфорд зазначив, що це не вірно думати, що ЗДА „обмежують свою оборону до однієї зброї, або до одного роду військової сили, бо передбачено тільки один рід війни". ЗДА були б в'язнем однієї військової доктрини, коли б не мали можливости вести іншого рода війну, крім скидування атомової бомби. Адмірал Радфорд заявив комісії, що програма оборони має апробату всіх шефів штабу. Але на запит сен. Мейбенка додав, що після зізнань генерала Ріджвея бачить, що він невдоволений, бо наземну армію мають значно зменшити згідно з новим пляном. Сенатська підкомісія переслухує свідків у зв'язку зі справою бюджету на оборону в висоті 37,600,000 долярів.

Новий совєтський „міністер культури"

Москва. — Президія Верховного Совєту призначила Георгія Александрова, старого партійного „ідеолога" й „філософа" новим міністром культури, на місце К. Пономаренка, якого призначено партійним керівником у Казахстані. Водночас створено нове міністерство в справах високої освіти, що йому підлягатимуть всі університети й інститути. На чолі цього міністерства поставлено Вячеслава Єлютіна. При нагоді цих нових призначень пригадують, що Александров попав був у післявоєнних роках в неласку за свою „Історію західньої філософії", що її критиковано за розбіжність з „партійною ідеологією". Александров „визнав" тоді свої „помилки" і „покаявся" і йому, мабуть, простили його гріхи. Ці зміни проголошено під час 10-денного святкування у Москві литовської культури. У Великому Театрі відбувся концерт, на якому був присутній і Маленков, а Литва була „репрезентована" комуністичними керівниками: Атанасом Снечкусом, секретарем комуністичної партії Білоруси, й М. Гедвіляном, литовським „прем'єром".

Англія перестерігає Єгипет проти інтриґ в Судані

Лондон. — Селвайн Ллойд, заступник міністра закордонних справ, вернувся з своєї подорожі на Близький і Середній Схід і склав заяву на засіданні парляменту, в якій обвинувачував Єгипет, що він своєю політикою витворив у Судані загрозливу для миру ситуацію. Ллойд, що був у столиці Судану Картумі 1 березня, коли приїхав туди єгипетський президент Наґіб і коли вибухли демонстрації, в яких згинули 33 особи, — висловив острах, що дальша така політика Єгипту приведе до повної анархії в Судані, що відіб'ється погано на самому Єгипті. Заяву Ллойда цілком підтримали речники обох англійських політичних партій, консерватистів і лейбуристів, маніфестуючи спільний фронт у відношенні до Єгипту. Тим часом Єгипет старається здобути підтримку всього могаммеданського світу у своєму спорі з Англією за Суез. Єгипет намагається дістати згоду від Пакістану й Іраку, що вони відмовляться від пропонованої їм американської допомоги, поки англійці заберуть своїх 80,000 війська з Суезу.

Дружина Черчила дістала листа з погрозами

Лондон. — Прем'єр Винстон Черчил повідомив поліцію, що його дружина Клементина дістала анонімного листа, в якому погрожують її життю. Запитаний журналістами, англійський прем'єр заявив, що він звик уже до різних „ексцентричних" листів, що їх масово отримував у своєму житті. Він, мовляв, завжди передавав поліції всі ті листи, які здавалися йому підозрілими. Дружина прем'єра не бере активної участи в політичному житті країни.

Між Сирією й Ізраїлем — артилерійська перестрілка

Тель Авів. — На відомому з Біблії Галілейському озері прийшло до обміну гарматними стрілами між Сирією і Ізраїлем в зв'язку з спором за права жидівських рибалок ловити рибу в цьому озері. Жидівські рибальські човни стояли під охороною прибережних поліційних човнів, озброєних в легкі гармати, а також артилерії, встановленої на березі озера. Коли сирійці почали обстрілювати жидівських рибалок, їм відповіли гарматним вогнем жиди. Обидві сторони мають ранених, і обидві стріляли через демаркаційну лінію. Цей сирійсько-ізраїльський інцидент трапився за день після того, як мішана комісія для пильнування перемир'я на Близькому Сході розглядала попередні інциденти, що сталися з того самого приводу. Політичне напруження зросло в зв'язку з вісткою, що Сирія стягає над кордон Ізраїлю військо.

● ***Хоч війна в Кореї*** давно закінчена, проте військове командування проголошує щораз нові листи втрат. Остання така ліста охоплює 62 прізвища вояків, що їх спершу вважали „пропащими в акції". Тому, що від більше року нема про них ніякої вістки, зараховано їх тепер до поляглих в бою.

З ВЕЛИКИХ УСПІХІВ МИХАЙЛА МІНСЬКОГО

„Аїда" через логічність мистецької побудови належить до найкращих світових опер. Кожна роля в „Аїді" вимагає, крім доброго голосу, великого сценічного досвіду і культури актора.

Після цього, як ми мали можливість бачити і чути „Аїду" на найбільших европейських сценах, постановку La Scala у Филаделфії, 12 березня, при співучасті співаків з Метрополитен Опери, мусимо зачислити до найкращих.

Джено Пенно в ролі Радамеса заблистів своїм „tenore di forza". М. Маєр в ролі Амперіс спочатку, можливо через трему, співала за тихо, але скоро віднайшла себе акустично і ми почули сильран з великою культурою. А. М. Кун в ролі Аїди темпераментно - драматичною грою заслонювала початкове легке tremmolo її ясного дзвінкого голосу. Люї Сґарро повнозвучним і дуже вирівняним басом створив гідного, повного поваги Рамфіса.

Розуміється, в першій мірі ми були зацікавлені виступом нашого баритона Михайла Мінського, одного з найкращих інтерпретаторів українських пісень.

В 2-му акті М. Мінський в ролі Амоназро, драматично включається в ритм дії арією „Suo padre" і перебирає ініціятиву сцени. Він володіє великим, повним потенціяльної сили баритоном. Його голос звучить певно і м'яко. В арії „A te grave cagione", він виявив технічну майстерність і прецизне відчуття ритму. Драматично співак будує арію продумано, підкреслючи кульмінаційні пункти, але не коштом м'якости фразування. В арії „Su dunque!" М. Мінський динамічністю контрастів, віддав глибину трагізму Амоназро і драматичною ґрадацією він зумів цей трагізм допровадити до нашої душі і цим поставив себе в ряд найліпших виконавців цієї ролі.

Дебют М. Мінського у Филаделфійській опері є великою подією у нашому мистецькому житті. Виступ нашого співака сприйняла американська публіка спонтанним і стихійним аплявзом.

Карльо Мореско дириґував з темпераментом і зі знанням стилю музики Верді.

Д. Гординська-Каранович

МОЖЛИВІСТЬ ЗІРВАННЯ ЖЕНЕВСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ДОЛЛЕС СТВЕРДЖУЄ НЕХІТЬ СССР ПОЛАГОДИТИ НЕГАЙНО ВСІ ФОРМАЛЬНІ СПРАВИ, ПОТРІБНІ ДЛЯ СКЛИКАННЯ КОНФЕРЕНЦІЇ

Вашинґтон. — Женевська конференція для далеко-східніх справ, що має розпочатись 26 квітня ц. р., може бути відложена наслідком совєтської тактики відтягання, — заявив державний секретар Дж. Ф. Доллес. Він покликався при цьому на факт, що американському амбасадорові в Москві не вдалося до цього часу осягнути порозуміння з совєтським урядом у справі таких практичних приготувань, як вибір будинку для конференції в Женеві, персонального складу секретаріяту, перекладчиків, коштів конференції і т. д. Уряд СССР не дав теж до цього часу відповіді на пропозицію Об'єднаних Націй, що Генеральний Секретаріят ОН займеться всіми цими справами, нав'язуючи до своєї постанови в цій справі з серпня мин. року. Генеральний секретаріят ОН все одно вишле до Женеви 30-40 осіб вишколеного технічного персоналу, однак — за заявою генерального секретаря ОН Гаммершилда — Об'єднані Нації тільки в тому випадку переймуть на себе ці допоміжні технічні функції, коли всі чотири великодержави погодяться на це. Причиною тієї відтягаючої акції СССР є — здогадуються американські чинники — невдоволення Комуністичного Китаю, що він візьме участь в Женевській конференції тільки, як „запрошена" держава, так само, як Південна Корея й інші запрошені туди держави, а не як одна з 5-ти великодержав, що уладжують конференцію. Спершу того й домагався Молотов: щоб відбулася конференція „великої п'ятки", себто включно з Комуністичним Китаєм. Компроміс у Берліні полягав саме в тому, що три західні великодержави погодилися, щоб одною із запрошуючих держав був також СССР, але, щоб до „запрошених" належав Комуністичний Китай. Китайські комуністи невдоволені також, що мусіли б користати з технічної допомоги Об'єднаних Націй під час Женевської конференції, коли тим часом Комуністичний Китай не є членом ОН. Тому, всупереч першому враженню, що комуністи вважають факт скликання Женевської конференції своєю перемогою в Берліні, не є виключене, що вони схочуть зірвати ту конференцію, або відсунути її на пізніше.

Англійці перехоплюють ініціятиву в міжнародних справах

Лондон. — Антоні Іден запевнив членів англійського парляменту, що він вестиме активну й цілком незалежну політику на Женевській конференції у далекосхідніх справах, що розпочнеться 26 квітня ц. р. Закордонні кореспонденти в Лондоні звертають увагу на активізацію англійської закордонної політики і покликаються на три конкретні справи: 1) Англія повела тепер акцію за перегляд списку товарів, заборонених для вивозу до комуністичних країн, збільшуючи водночас свою торгівлю з цими державами, 2) Англія, що раніше не хотіла вмішуватись в французько-німецький спір за Зарщину, тепер близько цікавиться ним і грає посередницьку ролю, і 3) Англія натискає на Францію, щоб вона приспішила ратифікацію Европейської Оборонної Спільноти, погоджуючись дати такі ґарантії, що їх бажають французи. Проте англійці підкреслюють, що їх союз з ЗДА є все ще наріжним каменем англійської зовнішньої політики.

Битва в Індо-Китаї коштує тисячі жертв

Ганой. — Тисячі трупів комуністичних партизанів зависли на кільчастих дротах фортифікацій Дієнбієнфу, що став від суботи минулого тижня предметом великої офензиви комуністів. У своєму останньому повідомленні французи твердять, що вони вбили найменше 2,500 і стільки ж ранили комуністів у битві за названу фортецю на півночі провінції Ляос в Індо-Китаї. Своїх втрат вони не подають, але комуністич. радіо говорить про „здесяткування" оборонців Дієнбієнфу. Це найбільша битва в Індо-Китаї за вісім років війни, і в ній уперше комуністи застосували тактику фронтової атаки реґулярної армії а не партизанського наскоку. Сфанатизовані комуністичні вояки кидаються в атаку з криком: „Смерть або перемога!" Французи потверджують втрату двох зовнішніх фортів, але запевняють, що центр оборони тримається твердо.

В СВІТІ

● **Королева Єлисавета II мала на собі штани**, коли разом із своїм чоловіком князем Единбурґу відвідувала безлюдний коралевий острів поблизу австралійського узбережжя. Останній раз світлина Єлисавети (тоді ще наступниці престолу) в штанах появилася під час другої світової війни, коли вона вчилася пілотувати.

● **Еспанці мають запевнення**, що їм не грозитиме цього літа голод, бо ЗДА погодилися продати Еспанії по дуже низькій ціні 300,000 тонн муки. Минулого року Еспанії забракло коло 1 мільйона тонн муки. Ця трансакція не заторкує прирečеної Еспанії американської фінансової допомоги у висоті 85 мільйонів долярів.

● **Корімпур Шіразі**, редактор іранського тижневика, що гаряче піддержував режим Моссадека і гостро атакував шаха, наложив на себе руку у в'язниці, де чекав на свій суд. Він підпалив солому в сіннику і смертельно попікся. У критичному стані перебуває також арештований в суботу минулого тижня колишній міністер закордонних справ Фатемі, що його поранив ножем якийсь чоловік під час арештування.

● **15 єгипетських жінок**, під проводом Дорії Шафік, голови організації „Доньки Нілу", проголосили голодовий страйк, на доказ солідарности з боротьбою єгипетських жінок за зрівняння їх в конституційно-виборчих правах з чоловіками. Жіночі організації з Данії й Англії прислали їм привітання, але єгипетський уряд не відступає від свого рішення, що тільки наступна конституанта розв'яже цю справу.

● **Капітан японського риболовецького корабля**, що випадково заблукався на води біля острова Бікіні, де 1 березня проведено новий пробний вибух атомової бомби, заявив, що за півтори години після вибуху почав падати на його корабель білий попіл. Так тривало впродовж 2 годин. Капітан наказав негайно змінити курс і плисти до Японії. В три дні пізніше на шкірі у кількох моряків почали виступати плями. Один з них лежить тепер важко хворий у шпиталі.

● **53-літня дружина норвезького наступника престолу Олафа**, принцеса Марта важко хвора на недугу печінки. Принцеса дістала повторну трансфузію крови, але все ще перебуває в стані непритомности. Норвезькі радіовисильні передають тільки поважну музику, перериваному щораз новими повідомленнями про стан здоров'я Марти.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобв'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВИСТУП ПРЕЗИДЕНТА

У понеділок ввечері президент Айзенгавер уважав за відповідне виступити й забрати публічно слово в найбільш драстичній і найменш популярній серед суспільности податковій справі. Конкретно, президент обороняв і піддержував своїм урядом і особистим авторитетом становище секретаря скарбниці Джорджа Гомфрі та його бюджетовий проєкт, виступаючи проти очолюваної сенатором Джорджем групи демократичних сенаторів і конґресменів, яка намагається перевести в Конґресі доповнення до бюджетового законопроєкту, щоб збільшити висоту звільнюваної від федерального оподаткування суми особистого прибутку з 100 долярів до 200. Згідно з зобов'язуючим законом, який теперішня адміністрація бажала б залишити всилі, кожного платника податку звільнюється від оподаткування перших 600 долярів його прибутку і по 600 долярів за кожного члена удержуваної ним родини. Демократи в Палаті Репрезентантів плянують внести доповнення ,щоб цю суму збільшити на 100 долярів, а демократичні сенатори плянують цю підвишку на 200 долярів, з кінцевою метою, щоб звільнити від оподаткування перших 1,000 долярів від кожного платника податку і від кожного члена удержуваної ним родини.

Президент Айзенгавер у своєму телевізійно-радіовому зверненні до народу рішуче виступив проти цих плянів, вважаючи ,що таке звільнення від оподаткування дуже серйозно загрожувало б не тільки національній обороні, але й загальному економічному станові та добробутові. Якщо б демократам пощастило перевести свій плян, тоді, згідно з твердженням президента, кожний третій американець був би взагалі звільнений від будь-якого федерального податку, а зменшений вже на 7 більйонів долярів — в порівнянні з бюджетом за попередньої демократичної адміністрації — федеральний бюджет був би зменшений ще на яких 8 більйонів долярів. Виходом з цього міг би бути тільки відповідний дальший дефіцит державної скарбниці, що поважно захитало б господарською стабілізацією країни, або дальше зменшення державних видатків, чого вже не можна зробити без поважної загрози для національної оборони.

Демократична акція в цій справі була добре обдуманим політичним маневром, головно у зв'язку з цьогорічними виборами. Хто ж бо не бажав би собі такого зменшення податку? Це, очевидно, могло б легко здобути демократам популярність серед виборців, а з нею й їхні голоси при найближчих виборах. Демократичній опозиції легко такі речі пропонувати, як довго республіканська адміністрація відповідальна за стан країни.

Президент Айзенгавер, хоч цілком здає собі справу з популярности серед виборців усяких обіцянок на податкові полегші й з непопулярности виступів проти них, все ж таки не завагався виступити проти такої демократичної акції і вияснити, чому він це робить. Міркування президента цілком логічні. Він і його уряд не є проти максимальних податкових полегш для народу ,доказом чого може бути факт, що відповідних заходів у цьому напрямі вжито вже в першому році республіканської адміністрації. Проте, добробут народу залежить не від самого зменшення податків, як радше від здорового й сильного господарського стану країни, підставою чого й є податки та федеральний бюджет. Крім того, звільнення кожного третього американця від сплачування податку — що сталося б після переведення в життя демократичної пропозиції — означало б звільнення одної третини народу від того основного громадянського обов'язку, яким є сплата податку. Президент вважає, що це не є правильно. „Якщо настане час ,коли можна буде ще більше зменшити податки, тоді треба зменшити їх, але я не думаю, що це повино статися шляхом звільнення мільйонів американців від будь-якого сплачування податку взагалі; кожний добрий американець не бажає собі упривілейованого становища.... він хоче ,щоб кожний платив свою справедливу частину податку і щоб кожний зібраний в той спосіб цент був мудро й економічно виданий ... Але кожний справжній американець гордий з того, що може поносити частину тягарів" — твердив президент.

Виступ президента в цій справі у виборчому році був сміливий, і — як виходить з більшости голосів публічної опінії — він не тільки не зменшив ,але збільшив його популярність. В цьому виступі нарід почув голос справжнього провідника, який керується не дешевою й хвилевою популярністю, але направду добром країни та добробутом народу.

ПРОПАҐАНДА ДІЛОМ

Здається, ніяка брошура, ніякий публічний виступ не обійдуться без „добре продуманих" зауваг на тему пропаґанди української справи. А вже в ніякому разі не можна сказати більше, як сказано про наше „амбасадорство" української справи.

А тим часом проблема відповідної пропаґанди української справи не багато посунулася вперед. Говорячи про пропаґанду, ми якось звикли обмежуватися до словної деклЯративної діяльности, до всіх тих резолюцій, заяв, тонесеньких брошур і статтейок ,що їх направду не бракує. Ніхто не може сказати, що це все непотрібне. Навпаки, це потрібне ,але це далеко не вичерпує вимоги. Українська справа в свідомості західніх суспільностей вже проломила лід, і тепер, щоб осягнути відповідних успіхів, треба істотних, тривалих, справді переконливих арґументів, треба діл. Діл, які показали б, що наші можливості не кінчаються на словах, але перетоплюються на тривалі факти. Тепер бо голословні резолюції про справедливість, глибоке історичне й моральне підложжя прагнень українського народу, коли не підтримані іншими засобами, ледве чи зможуть додати щось нового, успішного.

Але ж звідки взяти ці факти, хто має створити ці діла, які виконували б згадану ролю? Відповідь на це може дати тільки українська наука, література, мистецтво. Черга прийшла на українського науковця, письменника, мистця. Та, на жаль, коли можемо говорити про інфляцію деклярацій і резолюцій, то плодів діяльности тих галузей життя закордоном багато не маємо, хоч, здається, сил нам не бракує. Але якось не виходить.

Візьмім по черзі перших — науковців. Є їх немало, і то кваліфікованих. Поволі зближається десять років побуту на еміґрації. І ми вже в стані підвести деякі підрахунки. В ніякому разі не можна поминути тих зв'язків, що їх поробили українські вчені в західньому світі, ані їх преважливих частих виступів на наукових з'їздах і конференціях. Та це далеко не все. Це властиво повинно бути тільки додатком до головної діяльности. Дехто часом пробує виправдувати такий стан браком видавців. Але це з повною рішучістю можемо заперечити. Знаємо, що є українські видавництва, які направду добрі речі готові завжди взяти до друку, знаємо, що є середовища, які вже довший час тих речей шукають, за них платять і дотепер особливими успіхами похвалитися не можуть. Так само можемо сказати, що на добрі речі (очевидна справа!) знайшлися б завжди і чужі видавці.

Те саме з літературою. Дехто нарікає: немає видавців! Але: покажіть, що ви маєте до друку! — ніхто не каже. Ми не будемо говорити про вимоги, сучасні вимоги до письменників. Але таки треба сказати, що з книжок, які появилися дотепер, українське громадянство не завжди задоволене. Правда, і заінтересування громадянства не на відповідній висоті. Однак насамперед треба пам'ятати, що ми живемо в світі великих авторів і маємо за собою великий шлях розвитку в літературі. А коли не завжди задоволені ми тими речами, то як вони можуть здобувати чужий ринок?

Тяжко щось говорити про вокальне й музичне мистецтво. Дотеперішні спроби здобути чужі сцени чи естради властиво незадовільні і немає більших підстав сподіватися зміни положення на цьому відтинку в близькому майбутньому. Чи причиною цьому є недостатні кваліфікації, що не підходять до вимог місцевого „ринку" — а вимоги тут величезні, — чи може завелика на наші спроможності конкуренція, на те можуть дати відповідь наші спеціялісти. Мабуть і одне і друге, та ще й сполучене до цього з іншими позамистецькими мотивами, напр., політичними тощо.

Зате є ще одна ділянка, яка себе не пробувала показати перед чужим, в даному разі американським ,світом. В цій ділянці українські мистці мали величезні осяги і українська суспільність оправдано гордиться ними. Мова про образотворче мистецтво .І як не диво, скільки визначних імен образотворчих мистців, але дотепер ні одного значного виступу, мабуть, ні одної широко зорганізованої і відповідно пропаґандивно опрацьованої спроби показати їх осяги американському світові. Час від часу перепадають до публічного відома окрушинки відомостей про індивідуальні успіхи одного чи другого мистця. В деяких осередках влаштовується виставки ,але тільки в українському ґетто і тільки для української публіки. А ми віримо, що творчість наших образотворчих мистців задовольнила би і найвищі американські вимоги. Однак, минули роки, а ми про акцію в цьому напрямі властиво нічого не чуємо. Правда, може там десь говорять відповідні люди, може думають і приготовляють ,але ж як довго чекати? Як довго жити надіями?

І хоч-не-хоч насувається думка, що на цьому відтинку не все дописує. Що бракує ініціятиви у мистців, бракує й відповідної постави та зрозуміння в громадянстві. На це друге ми маємо доказ хоч би в тому, що при навалі „політичних" виступів, доповідей, рефератів і, ясна річ, сполучених з тим резолюцій про границі України, про політичний устрій, аґрарну реформу, що зробити з членами партії і комсомолу по війні, — ні одне товариство не здобулося на доповіді про ту превелику ділянку української культури, якою є її образотворча галузь. Але не лише різні громадські організації, навіть літературно-мистецькі клюби, що особливо покликані до цього, проявили себе мінімально в цій площині. Значить ,немає т. зв. ініціятиви знизу.

Тому керівним органам нашого організованого життя в ЗДА треба взяти ініціятиву в цій справі у свої руки. Першим і найбільше компетентним з-поміж цих органів є УККА. Але на цьому справа не кінчиться. Біля нього стоять найміцніші матеріяльно і числом членів організації — братські союзи. В цій бо справі зразу висувається на одне з першим місць питання фондів. А власне ці організації можуть найбільше і найскорше допомогти в розв'язці цього питання. Дотепер ми мало або нічого не чули про їхнє заінтересування в цьому напрямі. Очевидна річ, не зі злої волі з їхнього боку. Бо їхня активна й матеріяльно спомагаюча діяльність в культурному житті нашої громади загально відома. Тому треба докласти всіх зусиль, щоб їхню увагу і частину їхніх матеріяльних засобів, призначених на такі справи, спрямувати якраз туди.

І це все буде одним з дальших кроків, щоб вирватися з деклЯративно - фразеологічної фази освідомлювати громадянство, а перейти до переконування здобутками, фактами, вмінням зробити речі якщо не краще, то не гірше від інших, одним словом — ділами.

яг.

ПРОЦЕС ОЗДОРОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ

Сесія Української Національної Ради відбулася і закінчилася ліквідацією довготривалої персональної кризи, що її поглибила була ще смерть президента Андрія Лівицького. Обсаджено всі вакуючі становища: президента, голови УНРади й Голови Виконного Органу. Поладнано внутрішню кризу, що настала була внаслідок виступу членів ОУН з Виконного Органу, бо хоч нема ще подробиць про персональний склад нового Виконного Органу, — проте жива активна участь членів ОУН в підготові й ході тієї сесії та вибір головою Української Національної Ради чільного члена ОУН, вказують на привернення в тій установі атмосфери співпраці. Змінено, бодай частинно, статут, на якому спирається зреорганізований Д е р ж а в н и й Центр УНР на еміґрації, бо вибрано також заступника президента, чого раніше не можна було робити. Поширено склад Національної Ради, бо полагоджено позитивно давно залягаюче подання на прийняття одної політичної групи.

Це все добрі відомості. Ще кращою відомістю було те, що на Національній Раді використано дуже добру нагоду для заманіфестування назверх духа солідарности й взаємної толеранції всіх приналежних партійних груп під кутом понадпартійної вірности справам українського державницького значення. Виголошені промови, без уваги на партійні фірми й різниці, були вдержані у такому дусі. Добре було також, що вдержано під час тієї сесії атмосферу деякої урочистости і не занедбано полагодження ділових питань. Добре сталося, що всі ті питання мериторично підготовлено й узгіднено вже раніше, так, що вони могли бути затверджені Національною Радою на пленарних засіданнях гладко, без довших дебат і суперечок, які — вдержані навіть у найпристойнішій формі — викликають у подразненій атмосфері еміґрації фальшиву інтерпретацію і дають жир ворогам української справи та противникам даної установи. Коли додати ще, що всі керівні становища передано поважним і досвідченим громадським діячам, — імена яких відомі не від нинішнього дня, і що є там люди і старші віком і молодші, з різних частин українських земель і різних політичних середовищ, — коли пригадати ще, що під час сесії Національної Ради не було ані тіні підкреслювання якихсь різниць між обласним походженням кандидатів чи їх віровизнанням, — то це була направду подія, що її треба записати в історію української еміґрації на одній з її світліших сторінок.

Очевидно, що це не кінець, а початок. Це був початок оздоровлення відносин в еміґраційному Державному Центрі УНР, а коли цей початок був успішний, то він все таки тільки — початок. У дальшому ході цього процесу УНРада і її органи мусять провести всю ту практичну роботу, яка не тільки відбудує в усьому українському громадянству надщерблений минулими помилками скарб довір'я, але й перед історією України докаже правильність і корисність своєї конструктивної ролі. Очевидно, що навіть і ті формальні справи, що їх полагодила остання сесія УНРади, вимагали різних мериторичних, ділових і сутніх передумов. — Все ж персоналія і зв'язані з ними передумови належать таки до ділянки справ натури формальної, дармащо люди — це чинник завжди найважніший, бо люди творять діла і від людей залежить хід історії.

Прийшли нові люди, які мають показати свої діла. — Поле для них велике: і давніх залеглих справ, і нових, що їх висуває ледве не кожний день. На шляху до консолідації зроблено крок вперед, але ж далеко ще до її завершення. Широка українська публічна опінія завжди була, є і буде за найширшу консолідацію. І Національна Рада теж створилась була в р. 1948 під тиском публічної опінії. Українська публічна опінія — це дуже чулий барометер, який негайно реаґує на всі прояви розламів і сднань. На недавній (все ще актуальний) новий розлам в націоналістичному таборі — українська публічна опінія зареаґувала, як на явище сумне і з погляду визвольницьких змагань України — недобре. Тому всякі консолідаційні заходи, що їх зробила б Національна Рада та її органи в дальшій своїй праці — можуть рахувати напевне на підтримку публічної опінії, якщо тільки вони будуть вестись дійсно щиро, щоб довести справу до успішного кінця, а не дати тільки назверх доказ „доброї волі", не доказавши тієї доброї волі компромісовим підходом до справи. Поза УНРадою є чимало ідейних і активних сил. Треба їх притягнути, треба їх переконати про конечність ввійти в систему УНРади без зречення своєї групово-політичної особовости і своїх партійно-політичних поглядів, і треба знайти згідливі способи дійти до порозуміння. Те саме стосується дійсно гармонійної і льояльної кооперації з такими тереновими авторитетними репрезентаційними організаціями, як наприклад, — УКК в ЗДА.

Дальший відтинок праці УНРади — так би мовити, закордонно-політичний. Відношення до СССР, як держави, і до комуністів, як тієї „міжнародної сили", що її здефініював у Каракасі Дж. Ф. Доллес, настільки ясне і виразне, що не викликає в нікого найменших сумнівів і не вимагає найменшої коректури. Боротьба проти СССР і проти „міжнародного комунізму", як знаряддя російсько-большевицького імперіялізму, це — вісь, довкола якої обертаються всі інші справи УНРади. Не слід ніколи спускати з очей цієї найважливішої і — можна б сміливо сказати — єдиної цілі, що її має перед собою Державний Центр УНР, який існує від часу окупування України її ворогом. З цього погляду дуже часто те, що дехто з українців уважає сутньою політикою, є тільки тактикою, є тільки методою, що її треба вживати, щоб облегшити осягнення основної цілі, — визволення України з-під окупації. Сюди належить цілий комплекс преріжних проблем: відношення до всіх тих, що не є російськими большевиками, чи пак не солідаризуються з ними в їх імперіялізмі, до всіх у ширшому світі, хто тільки має сякий-такий стик з проблемою України і її визвольницькими ідеалами. Розв'язування проблем — це сутнє завдання такого центру, як є ним власне Центр УНР. — При розв'язуванні таких різних проблем можна найкраще проявити державницький підхід до справи. Ми вже мали багато доказів, що українська публічна опінія не піддається вже так легко демагогії і вміє відрізняти крикливу фразу від державницького підходу. Чим більше доказів такого свого державницького підходу дасть еміґраційний Центр УНР, тим більшою буде його повага серед своїх і чужих, не зважаючи на те, що може декому дещо не сподобається.

Не треба рахувати в усіх справах на схвалення 100% всіх українців, бо це ледве чи взагалі можливе. Треба мати лише за собою більшість — і чисту совість та глибоке переконання у правильність дії. Така установа, як УНРада і її органи, покликана до керування і вирішування, а не до того, щоб тягнутись у хвості фраз і настроїв. Коли УНРада виступить в цій ролі дійсного керівного чинника, поруч із чинником консолідаційним і репрезентаційним, то це буде її найбільшою заслугою. Можна їй побажати з нагоди закінчення третьої сесії, щоб ця остання криза, що її вона переживала, була дійсно останньою того роду.

Я. Падох

З МІСЬКИХ ЗАВУЛКІВ — У ПРОСТІР

Чогось забарилася весна цього року. Ось половина березня, а все ще морозним духом віє від Канади і дерева стоять голі й без життя. Але дотепні солом'яні капелюшки на головах нюйоркських елеґанток ,китиця сніжинок у руках вуличного продавця, а, надівсе, нагле оживлення пластової громади непомильно віщують уже близьку весну.

Інколи природа одурить навіть карпатського вуйка-медведя і він вилізе, бувало, з своєї ґаври то в мороз тріскучий, то заспить до пізного квітневого полудня. Та це не трапляється пластунам. Ні тим дріботливим у коротких портенятах, ні сановитим пластовим сеньйорам ,які так майстерно вміють скривати під пластовим пояском зайву округлість своїх сенаторських фігур, ні навіть пласт - приятелям, яких, ще трохи, й не відрізниш від самих пластунів ,такі вони живі й активні.

Як тільки занесе, для звичайних цивілів нечутним, весняним леготом, як до гороб'ячого хору вплететься скреготливий тон щойно з Флориди вернувшої синьоптиці, тоді будиться пластун із зимової дрімоти і вже більш не манить його пластова домівка, не радують кімнатні заняття й ігри.

„Розгорнулась земля наче [книжка
(Дороги, дороги, дороги).
Зашуміла трава і принишкла,
Простелилась нам юним під [ноги."
(Б. І. Антонич: Дороги).

І як закуриться дальна дорога, як повіє вільним вітром, як зашумить трава, і далекі бори, тоді щойно зачинається життя для пластуна, як і для його колишнього карпатського приятеля - бурмила. Оглядає мандрівні черевики, випробовує залежаний однострій, підтягає ремені наплечника.

Це — пластун. А його батьки — пластові приятелі метушаться також. За тисячами миль залишилися давні порядки ,давні умови. Бувало колись дістає синок нові підкови на зап'ятки, нові цайгові штани та сорочку, пару золотих в кишеню та пару кілограмів мамалиґи в наплечник й прямо з рогачки пускався в довгу путь на Сокіл ,до табору. Не те сьогодня. Не жде наших пластунів ні Сокіл ,ні Осмолода, ні Підлюте. Складнішим сталося життя, складнішим й таборування.

Але водночас і конечним. Пластове виховання, пластова школа життя сталася тут багато потрібнішими, багатоціннішими, як колись. Фізичну тугість, зарадність, духовий ріст і національну впевненість нашої молоді, сьогодня, в змінених обставинах, куди важче виробити, як колись у давньому краю.

Ось ростуть і виростають наші діти в брудних завулках наших недобровільних ґетто. Довгі темні нори, з застояним повітрям, що гордо називаються апартаментами та за які, як на глум, вимагають комірного, в яких не видержує і найсильніша рослина у вазонку ,вони вирощують довгими роками наші діти. Вирвати з них ,бодай на місяць - два ,нашу дітвору, вивести їх у широкий світ з-поміж стиснених мурів великого міста, на повітря, на вітер, у блакить, і води, оце одна з найважніших місій наших родин і нашої суспільности та її виховних організацій.

Сила м'язів, легенів, серця, це ще не все. Без зарадности, яку треба виробляти у зустрічі з невигодами життя, серед природи, принимаючи на

(Закінчення на сторінці 3-ій)

бкр

УКРАЇНА І СВІТ У ШЕВЧЕНКОВЕ СТОЛІТТЯ

(Репортаж з газетних вирізок 1913 - 1914 рр.)

(3)

Далі розглянено постанову жюрі... Комітет більшістю голосів рішив відмовитись від проєкту Шервуда. Потім розглянено проєкт скульптора Шіортіно. Комітет визнав, що проєкт цей може бути збудований, але з деякими змінами... Проєкт Шіортіно ухвалено 14 голосами проти двох... Члени комітету М. Біляшівський і В. Кричевський подали заяву, що вони виходять з комітету через те, що комітет ухвалив до будови проєкт Шіортіно, який — на їх думку — не художній. У вівторок від комітету вислано скульпторові Шіортіно в Рим телеграму з повідомленням, що за його проєктом можна будувати у Києві пам'ятник Шевченка.

Відповідь галицьких українців

Львівське „Діло" з 21-го лютого 1914 проголосило на першій стороні маніфест усіх галицьких установ і організацій (27) в справі святкування сотих роковин Т. Шевченка, запроєктований д-ром Василем Щуратом. Вирішено проголосити цей маніфест на засіданні Львівського ширшого комітету, на якому обговорювано теж „справу участи нашої громади в київських святах. Справа ця через заборону царського уряду стала, на жаль, вже не актуальною". У проголошеному маніфесті м. ін. сказано: „Віддаючи поклін опікунчому Генієві України в соті роковини Його народження, віддаючи Йому поклін — при брязку тієї зброї, що вже піднялась проти Нього там, де він жив і трудився — ми відповімо на все!"

Шевченківський здвиг січовиків, соколів і пластунів

Львів, 21 лютого 1914 — До маніфестаційної секції (Ширшого Шевченківського комітету) належать товариства: „Сила", спортове товариство університетської і політехнічної молоді „Україна", „Повітова Січ", „Український Січовий Союз" і „Сокіл-Батько". Секція відбула три засідання, щоб обговорити плян Шевченківського здвигу українських руховиків, пожарників, пластунів і стрільців у Львові з прилюдними вправами, святковим походом і змаганнями. Здвиг і змагання мають відбутися спільними силами „України", „Повітової Січі", „Січового Союзу" і „Сокола - Батька"... Здвиг має назву: „Шевченківський Здвиг Українського Січового Союзу і Сокола-Батька". Речинець здвигу визначено на 28 червня 1914 р.

„Заборона тільки додала блиску Шевченківському святові"

Львівське „Діло" з 23 лютого в передовій статті п. з. „Росія і ювілей Шевченка" пише:

„Правительство могло заборонити ювілейні обходи і заборонило. Але чи може воно заборонити, щоб Шевченкове ім'я носили в своїх серцях ті мільйони, для яких Шевченко є національним пророком?! „І неситий ... не скує душі живої і слова живого!"

І тому російське правительство — хоч би воно скільки заборон видало — безсильне і безпомічне. І то навіть в тій області, до якої відноситься його заборона. Адже Шевченкові святкування вже почалися! Не тільки на цілім просторі української землі ,але скрізь в російській імперії Шевченкові роковини викликали поважні приготування до святочних обходів у честь Кобзаря України. Ювілей Шевченка прийняв характер свята, до якого готовиться не тільки вся Україна, але все, що чесне, що не втратило почуття „правди-істини і правди - справедливости" в російській імперії. Ті приготування — це вже Шевченкове свято, якого не може зробити неіснуючим ніяка заборона. Що більше, заборона міністра внутрішніх справ тільки додала блиску цьому святові. Тепер усе, що в російській імперії стогне під теперішнім режимом, тим яркіше відчуває, хто такий Шевченко і що таке українська національна ідея, коли проти неї виступають носителі того режиму.

Таким чином акт, вимірений проти України, вийде їй на користь: свідомих скріпить до дальшої боротьби за своє право, несвідомих освідомить, чужим пригадає, що в російській імперії живе 30-мільйоновий нарід, позбавлений н а й е л е м е н тарніших прав".

Інтерпеляція в Державній Думі у справі заборони

Петербург, дня 21 лютого 1914. — Конституційні демократи і трудовики внесли в Державній Думі інтерпеляцію до Горемикіна й Маклакова в справі заборони святкувати ювілей Шевченка... Інтерпеляція закінчується запитом: чи відомо голові ради міністрів, що міністер внутрішніх справ надужив своєї влади і наказав губернаторам не допустити до виконання постанови міських дум багатьох міст у справі святкування ювілею Шевченка, заборонив усякі публічні збори, зв'язані з ювілеєм, для якої заборони нема підстав у законі про збори; чи відомо голові ради міністрів, що духовенство кількох губерній одержало наказ не правити панахиди за Шевченка, наказ, що ображає всіх віруючих християн, яким сумління дозволяє молитися навіть за злочинців, а тим більше за великих, благородних людей? Коли відомо, то що думає він зробити, щоб свята і служення панахид могли відбутися без перешкод. Інтерпеляцію внесено як наглу.

Дозволить, якщо цензура затвердить програму

Одеса, 21 лютого 1914. — Одеський градоначальник заборонив об'єднане засідання правлінь місцевих просвітніх товариств для спільного виготовлення програми прилюдного вшанування століття з дня народження Шевченка. Д-рові І. М. Луценкові, який в імені Т-ва „Українська Хата" клопотався про дозвіл на влаштування вечора, градоначальник відповів, що коли цензура затвердить програму вечора, то й він дозволить підготовлятись до Шевченкових свят.

Протест д-ра Костя Левицького в галицькому соймі

Львів, 24 лютого 1914. — На початку нинішнього засідання сойму голова Українського Клюбу д-р Кость Левицький сказав промову-протест проти заборони російським урядом Шевченківських святкувань. Свою промову він закінчив так: „Наш український нарід ніколи, в найтяжчих умовинах свого життя не зрікався й не зречеться своєї національної самостійности, а українські народні маси мимо всіх заборон не забули й не забудуть ніколи заповіту свого національного пророка Тараса Шевченка, заклику до праці, боротьби за волю і права свого народа! Стоячи на становищі природного права кожної нації на самостійний розвиток без огляду на її державну приналежність, відкликуємося нашим нинішнім протестом проти національного гніту в російській імперії до в с ь о г о к у л ь т у р н о г о с в і т у в ім'я чести і громадянських свобід українського народу",

Йосип Панасенко

ГНАТ ХОТКЕВИЧ У МОЇХ СПОГАДАХ

(2)

Хоткевич завжди дуже настоював, щоб його вказівок дотримуватись. Так у „Поемі про Байду" соліст мусів руками підкреслювати, сказати б драматизувати слова „Ой, узяли Байду, та й зв'язали". Одного разу під час концерту в учительському клюбі в Харкові соліст не зробив цього. По закінченню „Поеми", не дивлячись на публіку, Хоткевич швидкою ходою перейшов через усю залю, обпираючись на палицю (в нього була зломлена в ступні права нога) несподівано стрибнув на естраду і попрямував до соліста. Ми думали, що він його битиме, так обурено він накинувся: „Чому ви це зробили так, як я вас учив?" Демонстративно залишив залю. Довгий час ми не мали від нього листів, і прийшлося В. Кабачкові їхати до нього додому та полагодити непорозуміння. Пригадується ще інший випадок. Відбувався в Будинку ім. Блакитного в Харкові з'їзд письменників (як говорилося, з усього світу). Концертом мусів керувати Хоткевич. Коли він увійшов до невеликої залі, там сиділи Скрипник, П. Любченко, Чубар та ін. Вони не звернули уваги на нього і не звернули уваги на нього і не привіталися так, як він чекав. Пізніше вони його шукали, та тоді вже він не хотів вести з ними розмов, та й концертом керував тільки частинно. Про той концерт пригадується ще одне. Скрипник на жадному найкращому концерті не висиджував до кінця, а після першого номера залишав залю. Наш же концерт прослухав увесь. Такі випадки, як отут згадані, траплялися не часто. Хоткевич любив жартувати, був гарний мастак на анекдоти, на любу тему в нього був готовий анекдот, а розказував так, що присідали від сміху. А були в нього дотепи цікаві.

Хоткевич був наполегливий, а його першою метою було вдосконалити бандуру і поставити її на належне місце в ряді інструментів. Нераз казав:

„Чому бандура — багатострунний інструмент з приємним тембром і великими технічними можливостями не могла б стати на рівні з іншими музичними інструментами? Ми мусимо попрацювати над нею і довести її до симфонічної оркестри".

Він не поділяв думки, що, виступаючи з бандурою, концертант обов'язково мусить мати народний стрій. Він завважував, що скрипак - соліст не виступає в національному строї, а навіть балалаєчник не вбирає стрічок, довгої сорочки та рудої перики. Капеля мусить мати національне вбрання, але соліст має право одягти фрак. Спочатку він теж не хотів додавати до бандури ніяких пристосовлень для перестройки. Пізніше він змінив думку і разом з капелянами працював над удосконаленням підставки з важельцями. 1930 р. він написав був оркестровку для симфонічної оркестри на 65 осіб та на 12 бандур на свої знамениті твори „Буря на Чорному морі" і „Поема про Байду". В цю працю він вклав багато часу і здоров'я. Йому вдалося провести декілька проб з симфонічною оркестрою, треба було лише долучити бандури. Та саме в той час Капелю післали в довготермінову концертову подорож по Донбасі. Ця подорож затрималася на пів року, а далі пішла підготова до інших виступів, і так здійснити бажання нашого вчителя нам не вдалося. Хоткевичеві здавалося, що це була наша неувага до нього. Ми дістали листа, в якому він відмовлявся від дальшої праці з нами. Нам було дуже боляче і єдина надія була побачитись з ним, і тоді довести наше становище.

1932 року Капеля приїхала до Харкова на олімпіяду і ми мали можливість поїхати до Гната Мартиновича. Нас поїхало шість чоловіка. Гнат Мартинович зустрів нас не так приязно, як колись у Полтаві. Він був тієї думки, що ми мусіли були відмовитись від тієї подорожі, і перш усього повідомити його. Можливо він був правий. У розмовах Гнат Мартинович м'якшав, розпитував, де були, який мистецький успіх, як сприймали бандуру, який успіх мав „Байда"? Нам не було чого прикрашувати. Ми казали правду. Ми казали, що кожний наш концерт — то було велике українське свято. Це заспокоювало його, він радів, що кобзарська справа не вмирає. Тоді звернулись ми до нього з проханням: „Заграйте та заспівайте нам щось, Гнате Мартиновичу!"

„О ні! Я вже не знаю, коли брав бандуру в руки".

(Закінчення буде)

З МІСЬКИХ ЗАВУЛКІВ — У ПРОСТІР

(Закінчення зі стор. 2)

себе добровільно важкі обов'язки, та без сили духа, витривалости, твердости до себе, на ніщо здалося саме здоров'я тіла. Школити тіло і зміцняти дух, гармонійно пов'язати розвиток фізичних і духових сил молоді, і вже згори вчити її, що понад приємність є обов'язок, понад моє є наше, понад приватне є загальне, це й відокремлює пластову школу виховання від інших, це робить Пласт неоціненим складником українського життя всюди, а зокрема поза межами України.

Не тільки вчені виховники, але й кожний з нас може сам

Пластова Оселя в Іст Четгем, Н. Й.

збагнути правду, що яким сильним не був би вплив дому, школи, церкви, то все ж сильніший вплив на молодь має оточення. Вплив однолітків це той найважніший чинник, який формував молоду людину. Від нього й залежатиме звичайно її життєва постава та шлях, яким вона йтиме крізь життя. Тим то Пласт такий важливий для наших родин і нашої суспільности. Він збирає разом найкращу нашу молодь, і силою її дібраного українського окруження, старається вщіпити в її душі те, що колись в ріднім краю вона здобувала автоматично: з українського підсоння, від українського населення, української школи і церкви. Не здобуде українського духа наша дитина серед своїх однолітків, і разом з ними, тоді ледве чи вона видержить згодом напір сторонніх сил і збереже вірність своїй спільноті і своїм батькам.

Пластове виховання проходять наші діти цілий круглий рік. Але найважніша його частина це літнє перебування у таборах. Тільки там дитина почувається правдивою „дитиною", як співається в пластовій пісні. Тільки там вона найтісніше зживається зі своїми приятелями - однолітками, з якими вона вже не розстанеться в житті, ні з ними, ні зі спільними їм ідеями.

Таборовий світ молоді, це світ казки. Життя серед природи, мандри, пригоди у чудесні розповіді в світлі палаючої ватри, такі відмінні від міського побуту. Вони сповняють чаром чутливу душу молодої людини, наближують її до Бога, сповняють життєрадістю. Вони відчиняють молоді шлях із задушливого світу міського завулка на соняшні левади життя, де панує порядок, краса, і широкий горизонт. Де теж є змагання і боротьба, але чесні й одверті. Не дати нашій молоді залишитися на все життя і духом, як вона тепер є тілом, у нюйоркському Подолі, не дозволити їй полюбити темні круті вулиці міста, на яких панує право хитрішого і безоглядніщого, перешкодити їй знайти її світ і дороговказ життя в бруді міського бруку, це теж одне з головних завдань пластового табору.

Про це треба думати нашій громаді, а зокрема батькам, передовсім тепер, коли наближається весна і літо, а з ними час таборів.

Про це думають і цим турбуються наші пластові приятелі. Це вони минулого року доконали діло, яке ще сьогодня видається неймовірним: купили величезну посілість і подарували її нашій пластовій молоді. Це вони саме тепер під свіжий подих весняного вітру заметушились, більше від молоді, за яку побиваються, щоб приготовити їй місце і все потрібне для літнього таборування. 600 наших дітей минулого літа жило в таборах на свіжо придбаному Пластовому Хуторі. Двічі стільки має там знайтися в цьому році. А там прийде час, коли ні одна наша дитина не буде проводити своїх вакацій у місті.

Та це може статися тільки силами всього громадянства, зокрема ж силами батьків, однаково пластової і непластової молоді, бо ця остання, ми віримо, буде завтра теж у Пласті.

Колишню великодушність Митрополита Андрея, що виставив був табори для пластової молоді, мусить тут заступати не менша великодушність цілої громади. Велике діло започатковано. Вже лопотить пластовий прапор над великими просторами лісу, над стрілистими горбами і квітистими левадами „пластової республіки" в Іст Четгем. Вже дзвінкий сміх нашої дітвори освятив цю чужу ще недавно Вовчу Тропу. Та це щойно початок. Велике діло вимагає великих зусиль і жертв. То ж коли прийдуть до Вас, Шановні Громадяне, до Вас, Батьки і Матері нашої дітвори, неструджені пласт - приятелі й проситимуть про пораду і про гроші, коли кликатимуть ваших дітей до таборів, не відмовте їм. Бо це не звичайні збірщики, не буденні посланці. Це посли найвищої місії, що її може мати жива, непохитна і впевнена в свою будучність суспільність; місії зберегти те, що найцінніше і для батьків і для нації: молодь. Зберегти в здоров'ю тіла і духа, з твердими м'язами і твердою волею, з благородністю в серці та зі сонцем в очах. З широким віддихом і широким розмахом. З бажанням великого і вмінням осягнути велике. Бо тільки така молодь схоче і зуміє здійснити своє історичне призначення: прихилити для нас Америку і здобути Україну.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Клівленд, Огайо

Відділ Українського Музичного Інституту

З ініціятиви українських музик, перебуваючих в Клівленді, урухомлено там з початком шкільного року відділ Укр. Муз. Інституту. Велика частина українських громадян Клівленду зрозуміла потребу зорганізованого і фахового музичного образування молоді, так, що сьогодні, після кількамісячного існування, цей 7-ий відділ Укр. Муз. Інституту нараховує вже понад 30 учнів. Учительський Збір відділу творять Учителі фортепіяну: Ірина Лончина-Винницька, Марія Грушкевич і Юрій Олійник, та учителі скрипки: Ярослав Барнич і Мирон Шиян. Музичну грамоту, основу музики і сольфеж викладає Ярослав Барнич.

Уніфікація плянів, методики і реґуляммінів навчання, які лежать в системі Укр. Муз. Інституту, спричинили, що приватні учні вище названих учителів з місця вписалися до Інституту, а після проголошення перших клясифікаційних іспитів, зголосилося знову кільканадцять нових учнів. Гадаю, що з великою користю для всієї музикуючої молоді, що є поза Інститутом, було б вступити в ряди учнів цієї школи. Очевидно рішальний голос в тій справі мають учителі тих учнів, які, на мою думку, не повинні отягатися з нав'язанням контакту з головною дирекцією Інституту. Ми ж стремимо до з'єднання всіх фахових сил для користи нашої молоді.

В неділю, 28 лютого, відбулися в Клівленді в присутності цілого Учительського Збору і директора центрального Інституту піврічні іспити, які не лиш склясифікували учнів під оглядом оцінок їх праці, але передусім приділили кожного учня на відповідний йому рік. Це визначення року навчання являється особливо важним моментом, бо нормує об'єктивне відношення учня до фахової системи праці Музичного Інституту під оглядом загального заавансування і навчального матеріялу, та створює для нього і його батьків прозору схему і плян дальших студій, аж до осягнення диплому.

Учні клівлендського відділу Музичного Інституту, які оце вперше знайшлися віч на віч із серйозними іспитовими вимогами в ділянці музики, бистро схопили цей момент і піддалися іспитові з почуттям повної відповідальности і поваги. У висліді клясифікації занотовано великий відсоток інтелігентних і талановитих дітей та стверджено, що всі діти є проваджені одиноко правильною дорогою розвивання їх ментальности і концентрації у зв'язку із сприйманням музичної субстанції, що у відтворчому мистецтві грає першу ролю. Очевидно — це є проблеми, які треба розвивати цілими роками, а інтелеґенція і музичні спосібности клівлендських учнів, та жертвенна праця учителів, дозволяють сподіватися на майбутнє в цьому напрямі добрих результатів.

Під вечір цього самого дня відбувся в залі Народного Дому попис учнів Інституту, які з цієї нагоди переконалися, що добре виконувана музика дає право кожному учневі виступати публічно і що старанна підготовка виконуваних творів є джерелом задоволення самих виконавців і великої приємности слухачів.

Музичний матеріял попису складався, як звичайно буває у молодих виконавців, головно з програмової музики, яка дітям найбільш доступна і зрозуміла. Ансамблева гра на 4 руки, хоч є добрим засобом для різних цілей в навчанні (читання нот, уміння слухати цілости і т. д.) не повинна на пописах дітей займати забагато місця, а повинна поступитися більш відповідальній, сольовій грі учнів. На пописі Інституту в Клівленді було лиш три точки фортепіянових дуетів. Дуже гарним і позитивним моментом клівлендського попису був окремий відділ української музики. Учні Українського Музичного Інституту повинні бути проваджені музично в українському дусі і тому український репертуар являється для нас особливо цінним і виховним.

Ціла програма проходила гладко, а навіть більш викінчено, як того самого дня вранці, на іспитах. В піднесеній атмосфері святочних одягів молоденьких виконавців, гарно прибраної залі, ярких світел фотографічних та фільмових апаратів оживали всі звірики і птиці, зображувані тонами (М. Савчак, О. Лиса, Х. Штайнберґ, А. Галущинська), гомоніли дзвони (Х. Кікта), танці і марші наповнялися чіткими ритмами (М. Кузьмин, О. Мельник, З. Кришталович, Я. Вігун, І. Турчиневич, Н. Ковальська, Г. Коцюмбас, О. Руденська), а пісні, баркаролі і всі інші п'єси бриніли м'якими, приємними тонами (О. Наклович, А. Вігун, А. Зварун, А. Мельник, Д. Руденська, М. Грушкевич, В. Садовський, А. Олінкевич).

Багато з вичислених учнів є музично спосібними, а деякі навіть зраджують познаки непересічного таланту, — та доперва довша обсервація їх праці і поступу дозволить їх остаточно під цим оглядом справедливо оцінити і назвати їхні прізвища.

Добрим урізноманітненням програми були виступи учнів-скрипаків в сольових точках і скрипкове дуо сестер Руденських. Всім скрипакам акомпаніювала п. Марія Грушкевич. Чисельність скрипкових кляс насуває думку, що з часом у Клівлендському Музичному Інституті може постати струнний ансамбль, загальне число учнів може вилонити з себе гарний дитячий хор, а взагалі цілий Відділ має всі дані на те, щоб розвинутися на зразкову клітину Українського Музичного Інституту.

Роман Савицький

Филаделфія, Па.

Спогади колишнього червоноармійця

В книжкових крамницях появилася книга спогадів Миколи Сергієнка, колишнього червоноармійця, під назвою „В кігтях тиранів". Книга читається легко та безсторонньо зображує недавні події.

„Антологія Французької поезії"

У зв'язку з численними запитами, прихильники творчости Михайла Ореста повідомляють, що „Антологія французької поезії" перейшла всі потрібні приготування і незабаром вийде з друку. В книзі представлені французькі поети Шеньє, Бодлер, Банвіль, Верлен, Ередія, Мореас та інші у високо-мистецьких перекладах М. Ореста. Закликаємо любителів поезії піддержати нас матеріяльно. Ще можна вносити передплату в сумі 1 доляра за 1 примірник на адресу:

Friends of Orest
1323 W. Eleanor Street
Philadelphia 41, Pa.

● **Мехіканський уряд** погоджується на те, щоб американські урядовці могли наймати мехіканських робітників на кордоні обох держав. Конґресмен Д. Кулі повідомляє, що на мехіканському кордоні будуть визначені шість пунктів, в яких можна буде наймати мехіканських робітників на сезонову працю в ЗДА.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС ЗУАДКОМІТЕТУ

З нагоди десятиріччя діяльности Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, Екзекутива ЗУАДКомітету, бажаючи причинитися до збагачення української літератури вартісними творами, що закріпили б у письменницькій формі сучасне українське лихоліття, з яким пов'язані повстання і праця ЗУАДК, проголошує

КОНКУРС

на оригінальний сценічний твір (драму, комедію, сценічно видовище, музичний водевіль, чи інші літературні твори для театральної вистави).

Тема твору: проблематика української еміґрації в найширшому розумінні, цебто включно з подіями, що були причиною еміґрації з рідного краю, життя на вигнанні й поселення у вільному світі.

Екзекутива ЗУАДКомітету підкреслює, що її бажанням не є пропаґанда в користь ЗУАДК, лише літературно-мистецька ціль і тому вона не обмежує Авторів якоюсь визначеною темою, чи напрямними, але хоче, щоб твір мав сюжет з тієї української сучасности, з якою пов'язана національна й загально людська трагедія еміґрації. Було б одначе побажаним, щоб автори взяли до уваги теж і допомогову акцію потребуючому братові.

Головним критерієм при оцінці творів, надісланих на цей конкурс, буде їх літературно - мистецька вартість і тому запрошено до

ЖЮРІ КОНКУРСУ

таких громадян: проф. Юрія Шереха, д-ра Луку Луцева, проф. Гр. Подоляка, письменника Святослава Гординського і режисера Йосипа Гірняка.

Якщо в якомусь творі будуть музичні, чи співові частини, тоді для їх оцінки будуть запрошені додатково музичні критики.

Екзекутива ЗУАДКомітету призначила на цей конкурс такі

ТРИ НАГОРОДИ:

Перша — 600 долярів; друга — 300 долярів; третя — 100 долярів.

Твори треба надіслати найпізніше до дня 15 жовтня 1954 року, у двох примірниках, писаних машинкою лиш на одній сторінці з відступами, на адресу ЗУАДК:

United Ukrainian American Relief Committee
866 North 7th Street, Philadelphia 23, Penna, U.S.A.

Нагороджені твори стають власністю ЗУАДКомітету для евентуального використання для театральної вистави, з якої дохід буде призначений на допомогові цілі.

Відносно евентуального видання цих творів друком ЗУАДК порозуміється з авторами.

Твори треба надіслати анонімово, під прибраним, невідомим загально авторським криптонімом, а в окремій, замкненій коверті, подати справжнє прізвище автора і його адресу.

Запрошується до участи в цьому конкурсі всіх українських письменників, щоб цей конкурс дав тривалі здобутки для нашої драматичної літератури.

Филаделфія, 12 березня 1954 року.

ЕКЗЕКУТИВА ЗУАДКОМІТЕТУ:

Д-р Лука Мишуга (голова); д-р Матвій Стахів, Олена Лотоцька і Михайло Дуткевич (заступники); Павлина Різник (секретар); Михайло Дубас (касир); д-р Володимир Ґалан (екзекутивний директор).

ПОВІДОМЛЕННЯ

Українська Вільна Академія Наук у США
11½ Вест 26 вул. Ню Йорк
НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ
Природничого Відділу УВАН у США
відбудеться в суботу, 20-го березня 1954 р., о 6-ій год. веч., в приміщенні УВАН у США. Доповідь проф. О. Архімовича: „Селекція цукрового буряка на Україні" та „Інформації про VIII Науковий З'їзд по культурі та селекції цукрового буряка в США".

Вхід вільний.
Керівництво Відділу.

Подаємо до відома, що оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини огол.) пересилати разом з текстом.

Адм. „Свободи".

З нових видань

Український Господарник. Квартальник. Науково-популярний орган. Рік І. ч. 1. Ню Йорк, 1954. Ст. 48.

З початком цього року почав виходити, за головною редакцією проф. М. Величківського, науково-популярний квартальник під повищим заголовком.

Видання журналу безумовно на часі та дуже актуальне. Його завданням є виповнити одну з важливих прогалин в житті української спільноти в Америці, а саме в господарському секторі. Появу журналу щиро привітають в першу чергу українські економісти та господарники — купці, промисловці, кооператори тощо — які ожидали такого журналу вже від деякого часу. Можна теж надіятися, що журналом заціkaвляться і ширші круги нашого громадянства.

Вже від кількох років почались творити у більших українських скупченнях в Америці місцеві Союзи Українських Купців і Промисловців, об'єднані в Централі з осідком у Филаделфії, як також створилось Т-во Українських Економістів з кількома відділами. Жадна з цих організацій не може на довшу мету обійтись без фахового органу; жадна з них теж ледве чи змогла б видавати свій окремий, вузько-фаховий журнал. Поєднання обох ділянок в одну цілість, в одному журналі, безумовно доцільне. Таке поставлення справи дає більшу запоруку, що журнал вдержиться фінансово та буде поставлений на відповідному рівні.

Правда, в журналі не зазначено, що це офіційний орган вищезгаданих організацій. Та зі вступної статті редакції виходить ясно, що завданням журналу є саме служити організаційним цілям обох груп. У редакційній статті читаємо: „Група українських науковців... приступає до видання цього органу спершу як квартальник. Назву своєму органу даємо — „Український Господарник", бо в ньому міститимемо матеріяли, що відносяться до всіх галузів народного господарства... Маємо на увазі читача не лише науковця, а й рядового члена нашої української спільноти, тому матеріяли в квартальнику матимуть науково-популярний характер, приступні для робітника фабрики, фарми, бизнесмена і робітника інтелектуальної праці".

Покищо сфінансування першого числа журналу взяла на себе група ініціяторів-фундаторів, більшість з яких, здається, є членами одної чи другої організації. Між ними два — п. Петро Палій та д-р Кость Церкевич — зложили по 100 дол., а редактор, проф. М. Величківський, зложив 50 дол. Дальше слідують датки від 20 долярів вниз. Ініціяторам треба щиро поґратулювати за їх рішучість та жертвенність, як теж побажати їм якнайкращого успіху.

При відповідному поставленні справи, так з редакційного як і адміністраційного боку, журнал рішуче повинен вдержатися. Передплата виносить всього 2,40 дол. на рік (60 центів одно число). Можна сподіватися, що передплатником стане кожний український економіст, купець та промисловець, не так з патріотичного обов'язку, як з власного інтересу. А їх, здається, можна вже числити на тисячі.

Покищо, на зміст журналу склались статті майже виключно з ділянки політичної економії, хоч всі вони написані менш чи більш приступно та зможуть заінтересувати і широкого читача. Ось короткий перегляд статтей:

Д-р Церкевич дає спробу аналізи участи чужинецьких капіталів в господарському житті України до першої світової війни. Проф. Е. Сластенко описує в бездоганній, хоч трохи сухій, перевантаженій статистикою, статті рибне господарство України. Цікава, приступно хоч і фахово написана, стаття проф. О. Корсунського інформує читача про птахопромисловість у ЗДА. Проф. М. Величківський подає загальний огляд сучасного економічного стану головних демократичних країн вільного світу, порівнюючи його до певної міри з совєтським світом. В другій статті проф. Величківський аналізує сучасний стан з цукром в Україні, стверджуючи занепад цукрової промисловости під большевицьким режимом. Проф. П. Кованьковський дає в дуже приступній формі загальний огляд фінансово-економічної політики ЗДА за доби Рузвелта з її „новою філософією публічного довгу". Д-р Б. Винар пише про економічні проблеми соціялізму й ліквідацію протилежностей між селом і містом. Найменше, на нашу думку, відповідає завданням журналу стаття проф. В. Гришка про депортацію і нищення провідної верстви як вікової традиції поневолення народів Москвою. Автор кількома реченнями пов'язує цілі розділи цитатів взятих з давніх літописів, які відносяться до 12-15 ст. Прочитати п'ять сторінок писаних мовою давніх літописців, досить важко для ширшого читача.

Припускаємо, що абсурдний англійський наголовок журналу — юкрейнієн гост" — замість „юкрейнієн ікономист", це робота „друкарського чортика".

Адреса Редакції: М. Величківський, 92 Совт Орендж Авеню, Нюарк 3, Ню Джерзі.

Адреса Адміністрації: К. Яковлів-Церкевич, 350 Гров Стріт, Джерзі Сіті, Ню Джерзі.

М. Дудра.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайні місячні збори відбудуться в середу, 17. березня, в УНДомі при Фліт вул., о год. 7.30 вечером. Проситься членів платити свої вкладки точно, що-місяця або наперед, але не відкладати це на-пізніше, бо на річних зборах рішено, що Товариство не буде за нікого платити вкладки до Союзу, а кожний член повинен сам про це дбати і пам'ятати. Довгуючі члени, якщо не вирівнають свого довгу якнайскорше, будуть суспендовані. — В. Кушнір, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.—Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, відд. 206, відбудуться в неділю, 21-го березня, о год. 1-ій попол., в парафіяльній залі. Просимо всіх членів прибути на ці збори, будуть важні справи до обговорення і до полагодження. Пригадуємо членам точно вплачувати свої вкладки. Є ще кілька ювілейних календарів, що можна набути в секретаря. — М. Чагарин, предс.; І. Кокольський, секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Т-во ім. Т. Шевченка відд. 84, подає до відома всіх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 21. березня, о год. 3-ій попол, в залі У. Н. Дому, 279 Кінґс Гайвей Вест. Проситься всіх прийти на час і полагодити справи, які будуть на порядку дня — поплатити місячні вкладки. — Управа.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Т-во Подільська Січ, відд. 8, повідомляє членів, що збори Т-ва відбудуться в неділю, 21. березня, о год. 2-ій попол., в залі Клюбу, 13 Washington St. Просимо всіх довгуючих вирівняти свої вкладки і привести нових членів. — П. Гарасимів, предс.; В. Мандзій, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Б-во Преч. Діви Марії відд. 259 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 21-го березня, в церковній залі 4952 So. Paulina St., о год. 2-ій попол. — П. Трусяк, рек. секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Б-ва св. о. Николая, відд. 99, відбудуться в неділю, 21-го березня, зараз по Сл. Божій, в парафіяльній залі. Проситься довгуючих членів вирівняти свої залеглости. — Уряд.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Б-во св. Димитрія, відд. 288 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 21-го березня, о год. 3:30 попол., в українській залі. — М. Брус, предс.; В. Гойзан, кас.; Д. Мушастий, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — Б-во св. І. Хрестителя, відд. 277 подає до відома, що чергові збори відбудуться в неділю, 21-го березня, в укр.-амер. Гор. Клюбі на Whitmore St. Урядники будуть приймати вкладки і полагожувати справи від 2-ої до 3-ої год. попол. О год. 3:30 почнуться збори членів каси хворих, на яких будуть вдруге запроєктовані і ухвалені поправки до статуту. Пригадується задовженим членам, що надальше братство не буде покривати їх вкладок і якщо не хотять тратити членських прав, мусять виконувати свої зобов'язання. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Квартальні збори Бр. св. Володимира відд. 105, відбудуться в неділю, 21го березня, в Народному Домі, о год. 3-ій попол. Всіх членів проситься вплатити свої вкладки. — В. Посполита, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Дністер" 430 відд., подає до відома своїм членам, що побір складок за місяць березень відбудеться в суботу, 20-го березня, в год. від 7 до 8:30 в Українськім Клюбі, при вул. 23-ій і Бравн, а в неділю, 21-го березня, в год. від. 11:30 до 1:30, в Українськім Клюбі при 847 N. Franklin St. При цьому зауважуємо ще раз, що всі ті члени, які легковажать обов'язок платности складок і залягають зі складками, будуть суспендовані згідно з постановами статуту. — Управа відділу.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Подається до відома, що місячні збори Т-ва „Любов" відд. 370 відбудуться в неділю, 21-го березня, в церковній залі зараз по співаній Службі Божій. Пригадується усім вплачувати точно вкладки, щоб не наражуватись на суспенду. Присутність всіх членів обов'язкова. — К. Стасюк, предс.; В. Колисняк, кас.; В. Гіна, секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. — Т-во ім. Б. Хмельницького відд. 137, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 21-го березня, о год. 2-ій попол., в церковній залі. Є важні справи до обговорення. Довгуючих членів просимо вирівняти свої вкладки. — Гр. Яворський, предс.; М. Колодруб, кас.; С. Колодруб, секр.

ПАССЕЙК, Н. ДЖ. — Т-во ім. І. Франка, відд. 97 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. березня 1954 р., о год. 2-ій попол., в приміщенні шкільної залі Укр. Православної Церкви при 45-47 Hope Ave. Присутність всіх членів обов'язкова.— П. Величко, рек. секр.

ПРОДАЖ БІЛЕТІВ НА ЮВІЛЕЙНИЙ ФЕСТИВАЛЬ УНС

(Дня 16-го травня 1954 в Карнеґі Голл).

Квитки на імпрезу з нагоди 60-річчя Українського Народного Союзу 16. травня б. р. в Carnegie Hall можна набути в секретарів відділів, а саме:
Відділ:

5 PAUL BARNYCH
23-90 — 29th St., Astoria, L. I., N. Y.

8 WASYL MANDZIJ
70 Chestnut St., Yonkers, N. Y.

25 J. GIBAYLO-GIBBONS
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

27 OSTAP OLESNYCKYJ
228 Peshine Avenue, Newark, N. J.

69 MICHAEL LYKTEY
35-10 — 35th Street, Astoria, L. I., N. Y.

97 WILLIAM TABACHUK
188 Hope Avenue, Passaic, N. J.

117 SEMEN KUCHMA
214 East 10th Street, New York, N. Y.

130 H. LUCHANKO
257 East 2nd Street, New York, N. Y.

155 M. CHUMER
343 Laurie Street, Perth Amboy, N. J.

158 J. PAWCHAK
101 South 1st Street, Brooklyn, N. Y.

160 M. KOSTYSHYN
145-02 Liberty Avenue, Jamaica, N. Y.

171 STELLA RYAN
88 Terrace Avenue, Jersey City, N. J.

194 Dr. Y. PADOCH
33 Hillside Avenue, Mahwah, N. J.

200 STEPHEN SHIPKA
127-28 — 102nd Road, Richmond Hill, L. I., N. Y.

204 WASYL HASIY
527-9 East 12th Street, New York, N. Y.

281 L. BACHYNSKY
46 Washington Parkway, Bayonne, N. J.

293 Mrs. M. DEMYDCHUK
416 — 17th Street, Brooklyn, N. Y.

361 PETER KUCHMA
95 East 7th Street, New York, N. Y.

371 J. BARANIUK
159 Melrose Avenue, Irvington, N. J.

455 Mrs. M. BLYZNAK
318 East 6th Street, New York, N. Y.

Рівнож в крамницях:

ARKA, 48 E. 7th St., New York,
SURMA, 11 E. 7th St., New York,
EKO, 145 Second Ave., N. Y. C.
VARIETY BAZAAR, 91 Mercer St., Newark, N. J.

SVOBODA
83 Grand Street,
Jersey City, N. J.

ЦІНИ місць: Льожі $3—$2.40, партер $2.40, 1-ий бальком $1.80, 2-ий бальком $1.50.

Замовлення на білети проситься надсилати з належитістю.

Посмертна Згадка

КАТЕРИНА МЕШТУРАК, членкиня Т-ва Запорозька Січ, відд. 388 УНСоюзу в Честер, Па., померла 6-го березня 1954 р., Покійна походила зі села Оролів, повіт Дрогобич, Україна. Полишила в смутку мужа Семена, дочку Стефанію і 4-ох синів: Івана, Петра, Николая, Михайла та 5 внуків. Похорон відбувся 10. березня з дому жалоби до укр. прав. церкви преч. Діви Марії, а відтак на цвинтар, при великім здвизі народу. — В. Їй П.!

Е. Воловник, секр.

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за душу
св. п. д-р Миколи Струтинського
в 11-ту сумну річницю Його геройської смерти, дня 20-го березня 1943 в Грубешові на Холмщині
— відправиться —
ДНЯ 20-го БЕРЕЗНЯ 1954 Р.,
о год. 7:30 рано
в церкві св. Юра на долині міста в Ню Йорку, на яке Приятелів і Знайомих запрошує
ЖІНКА і ДІТИ.

У третю річницю смерти
бл. п. Микити Кекало
у суботу, 20-го березня ц.р., о 10 год. ранку буде відправлено
ПАНАХИДУ
в Українській Православній Церкві св. Володимира при 334 East 14th Street, New York City

ТАРЗАН, ч. 3247. Ватажок.

THEN HE HURLED THE MAN HEADLONG INTO THE GROUP, SCATTERING THEM LIKE TENPINS.
3247

"BY THE CLAWS OF THOOS!" DELIGHTEDLY SHOUTED THE SEATED WARRIOR, "YOU'LL BE THE STAR ATTRACTION IN THE ARENA! YOU SHOULD BE A GREAT HIT WITH OUR GRACIOUS QUEEN NEMONE!"

Коли в'язні протовпилися наперед, Тарзан обкрутив виючого анторейця понад своєю головою.

Тоді він шпурнув чоловіком стрімголов на гурт людей, розсипаючи їх як краглі.

— На пазурі вовка! — захоплено вигукнув вояк, що сидів на землі. — Ви були б атракційною зіркою на арені!

Ви повинні бути промінентом нашої милостивої королеви Немони!